

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Mgr. Eva Kučerová
Téma práce:	Pořízení pro případ smrti
Rozsah práce:	95 stran vlastního textu (190.843 znaků, tj. 106 normostran)
Datum odevzdání práce:	červenec 2015

1. Aktuálnost (novost) tématu

Zvolené téma je tématem, kterému se v civilistické nauce právní věnuje již tradiční pozornost. V tomto smyslu tedy nejde o téma nové. Téma však lze považovat za aktuální. Je tomu tak proto, že v rámci rekodifikace soukromého práva doznala právě úprava dědického práva jako celku značných změn. Zcela nové pojetí právní úpravy (nejde pouze o drobné měny) nepochybně umocňují aktuálnost tohoto dílčího tématu.

Oponentské hodnocení: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si rigorozantka osvojila teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje a zda je schopna jejich náležitě aplikace v samostatné tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Jedná se o dílčí soukromoprávní téma, konkrétně z oblasti absolutních práv majetkových – dědického práva. Autorka tak musí prokázat především podrobnou znalost pořízení pro případ smrti (dědická smlouva, závěť, dovětek), ale také úzce souvisejících institutů (zejm. odkaz, vydědění), jakož i celkového zasazení do širšího soukromoprávního kontextu. Vzhledem k odlišnému přístupu k těmto otázkám v socialistickém pojetí soukromého práva se autorka neobejde ani bez užití historické metody, tj. práce s odpovídající historickou (zejm. prvorepublikovou) literaturou. Dále má místo též metoda komparativní, neboť v této problematice se opět odráží též inspirace v zahraničních právních úpravách. Okruh literatury k tomuto tématu lze dosud považovat spíše za omezený, pokud jde o současný OZ, avšak literatura dřívější je dosti bohatá.

Oponentské hodnocení: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat z dosud omezeného okruhu (současné) literatury, jak učebnicové, tak časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce členěna do osmi kapitol (k nimž je nutno připočítat úvod a závěr). V úvodu autorka vytyčuje cíl práce, kterým je „seznámit širokou odbornou i laickou veřejnost s úpravou dědického práva v „novém“ občanském zákoníku a poskytnout tak jakýsi návod, jak mohou zůstavitelé se svým majetkem naložit.“ Autorka nejprve věnuje pozornost obecným otázkám (kap. 1), v kap. 2 již počíná těžiště své práce (závěť). V této kapitole pojednává též o dalším z pořízení pro případ smrti, a to o dovětku (2.8) – k tomu srov. níže. Následuje dědická smlouva (kap. 3). Počínaje kap. 5 je pozornost věnována souvisejícím otázkám: nepominutelní dědicové v kap. 5, vydědění v kap. 6. Vhodným doplněním textu jsou kap. 7 (dědění s cizím prvkem) a kap. 8 (exkurz do dědického práva okolních zemí). V závěru autorka shrnuje své poznatky a vyjadřuje vlastní názor na probíranou problematiku.

Ke zvolené systematicce lze uvést jednu zásadní výtka. Autorka pojednává o pořízeních pro případ smrti, které jsou tři, a to dědická smlouva, závěť a dovětek. Autorka měla tudíž zvolit systematicku práce tak, aby tuto skutečnost odrážela, tj. tyto tři druhy pořízení pro případ smrti měly být v rámci systematicky na stejné úrovni členění textu. Autorka však nevěnovala samostatnou kapitolu dovětku, nýbrž o něm pojednala v rámci kapitoly č. 2 (závěť). Skutečnost, že co do rozsahu je text o dovětku kratší, nemůže tento systematický lapsus odůvodnit.

Oponentské hodnocení: S uvedenou zásadní výhradou lze konstatovat, že v dalším odpovídá systematicka práce požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod.

4. Vyjádření k práci

Autorce nelze upřít snahu o poctivé a podrobné zpracování tématu. Práce s literaturou je podrobná, což ostatně dokládá poznámkový aparát čítající cca 150 poznámek pod čarou. Hodnotu díla rovněž zvyšují četné vlastní názory autorky (s. 35, 39, 43, 48, 49, 50, 66 atd.). Kladně lze rovněž hodnotit, že autorka vhodně doplnila těžiště práce zpracováním související problematiky (odkaz, vydědění) a zařadila i kapitoly, které vhodně rozšiřují záběr práce a zvyšují tak její komplexnost (dědění s cizím prvkem a exkurz k zahraničním úpravám).

K práci však lze mít také celou řadu výtek:

Autorce lze vytknout již vytyčení cíle práce, které v sobě skýtá nebezpečí pouhé popisnosti právní úpravy (byť autorka toto nebezpečí rozptýlila uváděním četných vlastních názorů, takže práce není pouze popisná).

Ovšem zásadní výtka se týká systematického lapsu ohledně zařazení dovětku do celkové systematicky práce (viz již výše).

Seznam zkratk je poněkud nekonzistentní. Na jednu stranu volí autorka delší zkratky (např. Občanský zákoník z roku 1950), oproti tomu však zkracuje TZ, ZMPS apod. Autorka měla tedy zvolit jednotný systém (např. pouze zkratky či pouze zkrácené názvy), kombinace dvou způsobů zkracování je nepřehledná pro čtenáře. Vyložene nevhodně zvoleny jsou pak zkratky pro OZ 1964 a OZ 2012 („starý“ a „nový“ OZ).

Do seznamu použité literatury nelze řadit použité právní předpisy. Tyto nejsou „literaturou“ v tom slova smyslu, jak je použit v záhlaví počátku seznamu. Jde o jiný zdroj, než je literatura.

Odkazy na zdroje on-line (internetové zdroje) necituje autorka lege artis. Jak v textu poznámek pod čarou (např. s. 94), tak i v seznamu literatury, neuvádí povinný citační údaj, kterým je den, kdy on-line odkaz navštívila.

Nevhodné je též citování právních předpisů v jejich seznamu. V každé řádce citace je nelogicky uvedeno dvakrát slovo zákon (např.: „Zákon o obcích zák. č. 128/2000 Sb.). Správně má být např.: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Práce je dále bohužel zatížena **mimořádně velkým množstvím překlepů, gramatických chyb a nevhodné stylistiky. Již titulní strana** postrádá přesné datum uzavření rukopisu. Další namátkou, např.

- s. 1, třetí řádek zdola: chybí čárka

- s. 1, pozn. pod čarou č. 1 a 3 – rozkolísaná podoba citace („“ a contr. „“)

- s. 3. za číslicemi označujícími dni a měsíce v datech má být úhoz mezeríku

- s. 4 „hodnoty přesahovali“, „zákoníky vyloučili“, interpunkce předposlední věty prvního odstavce, „?“ v pozn. pod čarou č. 4

- s. 6 „člověk se rozhodne o svém majetku rozhodnout...“, „člověk (...) přistoupí k závěti“ (styl.: přistoupit k sepsání závěti), první, druhá i poslední věta třetího odstavce – interpunkce,

- s. 7 první věta druhého odstavce – interpunkce, odstavec čtvrtý – interpunkce 2x, „uvedeny pravidla“

- s. 8 „V takovém případě je postup takový“ (styl!), „ **a však** došlo k zřejmé nesprávnosti“, „museli by se podíly“, předposlední odstavec – interpunkce, „zavedl je zavedení“ (styl + interpunkce),
- s. 9 „vstoupili děti“, „osoby, které byli“, třetí odstavec – interpunkce, chybná podoba data (již výše), „Kde je stanoveno, že (...)“ (styl.),
- s. 10 „pořízeno více závětí, které by si odporovali“, „a mohlo by to zapříčinit (...)“ (styl.),
- s. 11 „znalci s oboru“, „Nejvyšším soudem bylo rozhodnuto **v tomto smyslu o to tak**, (...)“ (styl!)
- s. 12 třetí odstavec – interpunkce, pátý odstavec – interpunkce
- s. 13 „nebyli podpisy“, „mi přišli požadavky zákona“, třetí odst. – interpunkce, poslední odst. – interpunkce

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že **téměř na každé straně lze nalézt zpravidla alespoň dva i tři závažné překlepy či gramatické chyby** (zejm. shoda podmětu s přísudkem). Takto by bylo možno pokračovat napříč celou prací (což by ovšem tento posudek mimořádně zatížilo). Ovšem již na základě zde uvedeného množství pochybení vzhledem k počtu stran lze konstatovat, že autorka zcela podcenila provedení jazykové korektury práce, resp., že tato korektura nebyla vůbec provedena. **Práce v tomto stavu neměla být vůbec odevzdána.**

Autorce dále vytýkám **absenci práce se zahraniční literaturou**. Třebaže autorka zařadila v kap. 8 krátké exkurzy k právní úpravě okolních zemí (SR, Polsko, Německo, Rakousko), ze seznamu literatury plyne, že pracovala pouze se čtyřmi slovenskými zdroji. V textu pojednávajícím o právní úpravě v uvedených okolních zemích rovněž jakýkoliv odkaz na zahraniční literaturu chybí. Nezbyvá tedy, než uzavřít, že autorka nepracovala s reprezentativní zahraniční literaturou (která je obecně k dispozici) a **neprokázala tak schopnost práce se zahraniční literaturou.**

Automatická kontrola shod provedená systémem theses.cz generuje dokument čítající 1363 stran, představující 61 dokumentů obsahujících shody. Míra shody však v žádném dokumentu nepřesahuje 5%. Nakořím je v lidských silách takto obsáhlý dokument prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů či citací judikatury (typicky výkladu pojmu „*trvale nezřízený život*“), které logicky musí být shodné. Na základě uvedeného dokumentu tedy nelze učinit závěr o tom, že by diplomantka nepostupovala při tvorbě práce *lege artis*.

Celkově lze shrnout, že autorka předložila práci, v níž se jí zvolené téma sice podařilo zpracovat podrobně, avšak která zároveň obsahuje **tři závažné nedostatky**, a to:

- závažný systematický lapsus (viz výše),
- práce vůbec neprošla jazykovou úpravou, obsahuje mimořádně velké množství překlepů, gramatických chyb a stylistických nedostatků a
- při jejím vypracování nebylo pracováno se zahraniční literaturou (kromě slovenské, což v pasážích o rakouské či německé úpravě nemůže obstát).

Vzhledem k tomu, že práce je stížena hned třemi nedostatky, které samy o sobě jsou závažné, nelze doporučit přijetí práce k obhajobě.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce je uveden výše. Autorka tento cíl splnila.
Samostatnost při zpracování tématu	Autorka při zpracování zvoleného tématu prokázala schopnost samostatné práce, a to jak

	pokud jde o literaturu (ovšem s výjimkou zahraniční), tak judikaturu.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a bylo by možno ji hodnotit jako zdařilou, nebýt ovšem závažného systematického nedostatku.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Autorka pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje. Seznam použité literatury je přehledný. Ze seznamu vyplývá, že pracovala s cca 45ti publikacemi ať už monografického či časopiseckého charakteru, ovšem mimo literatury zahraniční. To by bylo dostačující pro požadavky kladené na práce tohoto druhu, pokud by ovšem nebyla pominuta literatura zahraniční.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka téma zvolené v názvu práce zpracovala co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu. Lze tedy uzavřít, že autorka zvolené téma zpracovala a vyčerpala dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. Zásadní výhrady k textu z hlediska formálního viz výše. Lze uzavřít, že úprava neodpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je tristní. Výhrady viz výše.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky ---

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě: ---

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená rigorózní práce, jak po stránce formální, tak i obsahové, nespĺňuje požadavky kladené na rigorózní práce, tj. prokázat schopnost k samostatné tvůrčí činnosti a hlubší znalosti ze zpracovávané tematiky, a proto nedoporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
------------------------------------	-------	---

V Praze dne 12. 11. 2015

JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent rigorózní práce